

Handläggare

Roland Palm
Tfn: 08-508 30108

Datum

2007-10-02

Sidnummer

I (5)

Diarienummer

30-1191/07, 22-1188/07
31-1189707, 31-1190/07

KNs sammanträde

2007-10-30

Ärendenummer

9

SVAR PÅ SKRIVELSER ANGÅENDE BEGRAVNINGSLAGEN OCH GEMENSAMMA ASKGRAVPLATSER OCH ASKGRAVLUNDER

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens svar.

Mats Larsson,
förvaltningschef

UTLÅTANDE

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom administrativa avdelningen, tekniska avdelningen och förvaltningschefens stab.

Bakgrund

Kyrkogårdsnämnden har vid sammanträde den 12 juni 2007 lämnat fyra frågor från nämndens vice ordförande *Magnus Jarnling* (mp) och *Lilian Falkbäck* (s) m fl till förvaltningen för beredning. Samtliga frågor avser gemensamma askgravplatser. Förvaltningen återkommer i detta tjänsteutlåtande med svar på samtliga dessa frågor.

De fyra frågorna är:

- att redovisa förvaltningens synpunkter kring en eventuell ändring/komplettering av begravningslagen beträffande gemensamma askgravplatser eller askgravlunder.
- att redovisa och kommentera Stockholms kyrkogårdsnämnds sätt att debitera gravsättningen jämfört t ex med Kungsholms församling.
- att redovisa erfarenheter kring anläggningskostnader mm för tre gemensamma askgravplatser som anlagts på Skogskyrkogården och Galärvarvskyrkogården.

- att redovisa och ge förslag för utbyggnad på ytterligare gemensamma askgravplatser.

Förvaltningens synpunkter

Ändring/komplettering av begravningslagen

Olika typer av gravplats

Varken begravningslagen eller begravningsförordningen definierar begreppet gravplatser.

Lagen anger endast att det finns *begravningsplatser*, det vill säga områden eller utrymmen som är behörigen anordnade för förvaring av avlidnas stoft eller aska och som har tagits i anspråk för detta ändamål, främst kyrkogårdar eller andra gravområden, minneslundar, kolumbarier eller urnmurar. På dessa begravningsplatser sker gravsättning av stoft eller aska.

Orden *kista* och *urna* används inte för att beskriva olika typer av gravplatser. Begreppen *kistgrav* och *urngrav* är praktiska termkonstruktioner för de mest förekommande typerna av gravplatser. Till begreppen har av praktiska skäl också knutits en storleksangivelse. Förutom att en kistgrav används för att gravsätta kistor i så har den också mått som tillåter detta. Och det även om man kan gravsätta urnor där.

Den termuppbyggnad som följer av detta språkbruk innebär att gravkvarter med gravplatser stora nog för att gravsätta kistor i kallas för *kistgravkvarter* och kvarter med mindre gravplatser lämpade för gravsättning av aska (urnor) kallas för *urngravkvarter*.

Olika upplåtelseformer

Begravningslagen utgår från att ”upplåtaren” (kyrkogårdsförvaltningen/begravningshuvudmannen) upplåter en gravplats med gravrätt till en gravrättsinnehavare. Till detta finns ett undantag som lagen anger som gravsättning utan upplåtelse av gravrätt. Denna upplåtelseform av gravplats används om någon gravsätts inom en bestämd gravplats på en allmän begravningsplats och gravplatsen inte kan upplåtas till någon med gravrätt. I dessa fall ska gravplatsen förbehållas den avlidne under minst 25 år. Det allmänna begrepp som används för denna typ av upplåtelse är *förbehållsgrav*. För dessa upplåtelser står upplåtaren (kyrkogårdsförvaltningen) kvar som gravrättsinnehavare.

Begreppet gemensam askgravplats och begravningslagen

Det som förvaltningen har valt att kalla för en *gemensam askgravplats* är ett gravområde för gravsättning av aska och där gravsättning sker utan att de anhöriga ges gravrätt för platsen för gravsättning. Begreppen gravområde, aska och utan gravrätt finns och används i begravningslagen.

Begreppet *askgravplats* har skapats i analogi med begreppen kistgravplats och urngravplats. Tillägget *gemensam* används för att markera att gravplatsen/gravområdet används för gravsättning i flera gravar där de avlidna i de olika gravarna inte har haft någon släktrelation samt för att ytterligare markera att gravsättning sker utan upplåtelse av individuell gravrätt.

Ändring och komplettering av begravningslagen

Kulturministern *Lena Adelsohn Liljeroth* (m) och ämnesrådet för begravningsfrågor på Kulturdepartementet *Anna Aurén* har aviserat att departementet ”till hösten” kommer att

tillsätta en utredning för att se över begravningslagen. Hur denna översyn kommer att göras och på vilket sätt förvaltningen kan bli inblandad vet vi ännu inte.

Frågan om nya gravskick är dock en av de frågor som förvaltningen skulle vilja lyfta in i denna översyn tillsammans med en allmän översyn och precisering av språkbruket i lagen.

Askgravplatser på Kungsholmens kyrkogård

Hur skiljer sig kyrkogårdsförvaltningens och Kungsholmens taxor åt

Stockholms kyrkogårdsförvaltning är huvudman för begravningsverksamheten i Stockholms kommun. Som huvudman ska kyrkogårdsförvaltningen enligt begravningslagen erbjuda alla invånare en gravplats (inom vissa ytmått) utan ersättning på 25 år.

Kungsholmens församling är en medlemsstyrd verksamhet som enligt begravningslagen har rätt att förvalta allmän begravningsplats. Församlingen är dock inte huvudman för denna begravningsverksamhet och har inte själv rätt att uppbära begravningsavgift. Församlingen har därför rätt att sätta det pris man själv beslutar på upplåtelse av gravplats på sin kyrkogård. Församlingens begravningsverksamhet finansieras alltså inte via någon begravningsavgift utan genom avgifter från enskilda och bidrag från kyrkogårdsnämnden. Nämndens bidrag avser att täcka driften av allmänna ytor och inte upplåtelse av gravplats. Församlingen har byggt de nu aktuella askgravplatserna med medel som inte kommer från begravningsavgiften utan från kyrkoavgiften. Det gör att församlingen har rätt att låta priset vara olika beroende på om den som ska gravsättas varit medlem i församlingen eller inte. Församlingen kan även när det gäller gravskötsel välja ta ut en avgift för gravskötsel av de anhöriga eller låta denna kostnad bekostas av kyrkoavgiften. Kyrkogårdsförvaltningen måste däremot ta ut en kostnad för skötsel av enskilda gravplatser.

Kungsholmens prissättning

<i>Plats</i>	<i>Medlem i Kungsholms församling</i>	<i>Medlem i svenska kyrkan</i>	<i>Övriga</i>
MINNESLUND	600 kr	1 500 kr	3 000 kr
ASKLUND	3 800 kr	4 300 kr	

Kyrkogårdsförvaltningens prissättning

Gravsättning i minneslund i kyrkogårdsförvaltningens minneslunder kostar ingenting.

En gravsättning i förvaltningens gemensamma askgravplatser kostar 3 000-5 000 kr beroende på vilken begravningsplats det gäller. Den kostnad som kyrkogårdsförvaltningen tar ut bygger på förvaltningens självkostnad. Det man betalar för är minnesplatta/inskriftion och hölje till askan.

Erfarenheter kring anläggningskostnader mm

Tidigare tjänsteutlåtande

I ett tjänsteutlåtande till nämndens sammanträde 2005-10-25 har förvaltningen redogjort för förslag till successiv utbyggnad av gemensamma askgravplatser.

I tjänsteutlåtandet sammanfattas följande:

"Förvaltningen föreslår att gemensamma askgravplatser eller andra liknade gravskick skapas på i första hand Galärvarvskyrkogården och Norra begravningsplatsen. En av

dessas gravplatser bör projekteras och byggas under år 2006. Fortsatt utbyggnad av nya gravskick bör ske stegvis i takt med hur efterfrågan utvecklas. För närvarande ser förvaltningen att detta behov bör täckas med en utbyggnad av ytterligare en gravplats på Skogskyrkogården samt därefter på Sandsborgskyrkogården och Bromma och Brännkyrka kyrkogårdar. I en sista etapp bör gravplatser byggas på Spånga kyrkogård, och Västberga, Räcksta och Hässelby begravningsplatser”.

Nuläge

Sedan oktober 2005 har tre nya gemensamma askgravplatser i en sammanhållen anläggning tagits i bruk på Galärvarvskyrkogården under sommaren 2007 och ytterligare en gemensam askgravplats har tillskapats på Skogskyrkogården under våren 2007. Konstruktionen där är lika den askgravplats som redan uppförts och den är placerad jämsides med denna. Totalt innefattar de tre gravplatserna på Galärvarvskyrkogården ca 420 gravar. De två gravplatserna på Skogskyrkogården innehåller ca 165 gravar.

Anläggningskostnader

Anläggningskostnaderna för de nya gemensamma askgravplatserna på Galärvarvskyrkogården slutar på drygt 800 000 kr. Stenlyft och jordborr för att på ett enklare sätt genomföra gravsättning i askgraven har kostat ca 100 000 kr. De ca 420 gravar i de tre askgravplatserna har plats för fyra askor per grav. Anläggningskostnaden per grav är ca 2 000 kr.

Den första askgravplatsen på Galärvarvskyrkogården togs i bruk under augusti 2007 och intresset för gravsättning där är stort. Under de två månader som den varit i bruk har redan ett 20-tal gravsättningar ägt rum.

Anläggningskostnaderna för vardera av askgravplatserna på Skogskyrkogården är knappt 300 000 kr. De omfattar vardera 84 gravar, med plats för fyra askor per grav.

Anläggningskostnaden per grav är här ca 3 400 kr.

Intresset för gravsättning i de gemensamma askgravplatserna på Skogskyrkogården är stort och redan nu diskuteras att uppföra även en tredje askgravplats där. I den senast anlagda askgravplatsen på Skogskyrkogården har redan gravsättning skett i mer än 10 gravar.

Driftkostnader

Driftkostnaderna för att de gemensamma askgravplatserna är något högre än på vanliga gravkvarter. Det beror på bland annat på den speciella utformningen med gemensamma planteringsytor och gemensamma smyckningskar för dessa gravområden. Även kostnaden för gravsättning kan bli något dyrare än nedsättning av en urna i en vanlig urngrav eftersom man måste ta upp och lägga tillbaka de enskilda stenarna.

Kostnader för de anhöriga

För en gravsättning i en grav inom en gemensam askgravplats betalar de anhörig för sammetspåse för askan, namngravyr och bronsplatta (Skogskyrkogården) eller gravyr på sten (Galärvarvskyrkogården) samt för skötsel av gravplatsen under 25 år. Kostnaden är 3 000 kr på Skogskyrkogården och 5 000 kr på Galärvarvskyrkogården.

Fortsatt utbyggnad av gemensamma askgravplatser.

En förstudie har påbörjats avseende en ny gemensam askgravplats på Norra begravningsplatsen med ett planerat genomförande under 2008. I förstudien ingår även att bearbeta olika förslag på utformning av nya gemensamma askgravplatser. Dels det koncept som ligger till grund för

askgravplatsen på Galärvarvet men även möjligheten att kunna ta tillvara återtagna kistgravar och utforma dessa till mindre askgravplatser. Det senare alternativet är ur kostnadssynpunkt attraktivt men tillgången på återtagna stora kistgravar som är lämpliga för detta ändamål är ytterst begränsat.

Diskussioner har påbörjats inom förvaltningen att på Skogskyrkogården låta uppföra även en tredje liknande askgravplats vid sidan av de två befintliga. Det bör nog vara den sista på den platsen. Innan ytterligare askgravplatser på Skogskyrkogården anläggs bör alternativa askgravplatsers läge och utformning studeras.

När det gäller gemensamma askgravplatser på övriga kyrkogårdar och begravningsplatser arbetar förvaltningen med att lägga in dessa i treårsplaneringen för anslaget för *Förändring, förbättring och förnyelse*. De kyrkogårdar och begravningsplatser som kommer först i tur är Sandsborgskyrkogården samt Bromma och Brännkyrka kyrkogårdar.

Förvaltningens förslag

Förvaltningens föreslår att nämnden godkänner redogörelsen i detta tjänsteutlåtande som svar på de tre skrivelserna från nämndens ordförande vice ordförande Magnus Jarnling (mp) och Lilian Falkbäck m fl (s)

Samråd med de fackliga organisationerna har ägt rum 2007-10-18.

Bilagor:

1. Skrivelse från Magnus Jarnling (mp) och Lilian Falkbäck mfl (s) angående att ge synpunkter kring en eventuell ändring/kompl av begravningslagen beträffande gemensamma askgravplatser.
2. Skrivelse från Magnus Jarnling (mp) och Lilian Falkbäck mfl (s) angående förvaltningen sätt att debitera gravsättningen jämfört t ex med Kungsholms församling.
3. Skrivelse från Magnus Jarnling (mp) och Lilian Falkbäck mfl (s) angående att redovisa erfarenheter kring anläggningskostnader mm för tre gemensamma askgravplatser som anlagts på Skogskyrkogården och Galärvarvskyrkogården
4. Skrivelse från Magnus Jarnling (mp) och Lilian Falkbäck mfl (s) angående att redovisa och ge förslag för utbyggnad på ytterligare gemensamma askgravplatser